

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

№4

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

2026
APREL

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 - Texnika fanlari

08.00.00 - Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 2026-yil, aprel.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afarovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc)

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
05.01.07 – Matematik modellashtirish
05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
05.08.06 – "G'ildirakli va gusenisali mashinalar va ularni ishlatish" (texnika fanlari)
05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 – Makroiqtisodiyot
08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 – Ekonometrika va statistika
08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 – Marketing
08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 – Menejment
08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

STRATEGIC INTEGRATION OF BUSINESS PLANNING AND FORECASTING IN INDUSTRIAL ENTERPRISES.....	11
Sharipov K.A., Ismatullayev T.R.	
ВКЛАД БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ В СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ МАХАЛЛЕЙ РЕСПУБЛИКИ КАРАКАЛПАКСТАН: МЕХАНИЗМЫ, ДИНАМИКА И СТРАТЕГИЧЕСКИЕ ОРИЕНТИРЫ	21
Бабаназарова Гульзар Зиуатдиновна	
BUDJET TASHKILOTLARIDA XARAJATLARNI REJALASHTIRISH VA MOLIYAVIY NAZORATNI TASHKIL ETISH.....	27
Karayev Payzillaxon Yusufxonovich	
FERMER XO'JALIKLARINI MOLIYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHDA SUBSIDIYA AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH.....	32
Xakimov Zafar Ibragimovich	
IQTISODIY O'SISHGA ERISHISHDA DAVLAT INNOVATSION VA INVESTITSION SIYOSATINING O'RNI	38
Xaydarova Yorqinoy Asqar qizi	
QURILISH SANOATIDA KORXONALARNI MOLIYALASHTIRISHNING NAZARIY KONSEPSIYALARI VA ZAMONAVIY YONDASHUVLARI.....	44
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
ОСОБЕННОСТИ ВЫБОРА СТРАТЕГИИ РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ МЕТАЛЛУРГИЧЕСКОГО КОМПЛЕКСА	50
Абдуллаева Матлуба Нематовна, Акбарова Муфаррах Мухитдиновна	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ КОМПАЕНС-КОНТРОЛЯ В КОМПАНИЯХ С ГОСУДАРСТВЕННЫМ УЧАСТИЕМ В УЗБЕКИСТАНЕ	56
Халтурдиев Айтмурат Маратович	
O'ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING ICHKI BELGILARI	64
Saatova Lolaxon Ergashevna	
INNOVATSION YONDASHUVLAR ASOSIDA OZIQ-OVQAT KORXONALARIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISH MEKANIZMLARI	71
Pulatov Abdullo	
MAJBURIY IJRO ETISH CHORALARINI TAKOMILLASHTIRISH: MILLIY VA XORIJIY TAJRIBA.....	76
Axmedov Zafarjon Zokirjon	
МОДЕЛЬ ИНТЕГРИРОВАННОЙ СИСТЕМЫ ESG-ТРАНСФОРМАЦИИ И ЭКОНОМИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ЕЁ РЕАЛИЗАЦИИ НА ПРЕДПРИЯТИИ ПО ПРОИЗВОДСТВУ ПОЛИМЕРНОЙ УПАКОВКИ	80
Ташпулатов Дильмурад Рустамович	
KORPORATIV KORXONALARDA KAPITALNI BUDJETLASHTIRISH JARAYONINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	85
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
INNOVATSION MENEJMENTDA KOMMUNIKATSIYA VA TASHKILY MOSLASHUVCHANLIKNING ROLI: O'ZBEKISTON SHAROITI MISOLIDA	92
Atamatov Abdusalil Salomovich	
QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINING AHAMIYATI VA UNING SALOHİYATINI BELGILOVCHI OMILLAR	97
Qodirov Baxodir Tursunovich, To'rayev Qaxramon Zokirjonovich	

NAMANGAN VILOYATIDA AYOLLAR TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA TADBIRKORLIK MUHITINI BAHOLASH	103
Raximova Moxigul Isroiljonovna	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIGA TO'G'RIDAN-TO'G'RI XORIJIY INVESTITSİYALARNI JALB ETISH BILAN BOG'LIQ MUAMMOLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI	107
Davitova Shaxzoda Doniyor qizi	
ANALYSIS OF THE FORMATION OF MARKET DEMAND AND THE ESTABLISHMENT OF EQUILIBRIUM IN A MARKET ECONOMY	112
Kamilova Nargiza	
BO'LAJAK FIZIKA O'QITUVCHILARINI NANOTEXNOLOGIYA SOHASIDAGI BILIMLARNI TAQDIM ETISHGA VA O'QITISHGA TAYYORLASH METODIKASI	115
Sottarov Abdulvali Umirqulovich	
INTEGRATING AI INTO STRATEGIC MANAGEMENT IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS	120
Uktamova Durdona Bakhtiyor qizi, Sultonali Umaraliyevich Mekhmonov	
BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA IJTIMOIIY HISOBOTLAR VA ULARNING AHAMIYATI	130
Sayfullayev Mexroj Sayfullayevich	
SANOAT KLASTERINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING USLUBIY JIHATLARI.....	135
Satvoldiyev Ulugbek Kamilovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA TIJORAT BANKLARI LIKVIDLIGINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI	140
Yangiboev Rustam Berdiyrovich	
MINTAQA IQTISODIY O'SISH DRAYVERLARINI RIVOJLANTIRISHDA MOLIYAVIY XAVFLARNI BOSHQARISH MEKANIZMLARI.....	145
Turopova Nigora Xolmurod qizi	
ЭКОЛОГИЯ ТУРИСТА КАК МЕТОД СОЗДАНИЯ КОМФОРТНОЙ И УСТОЙЧИВОЙ СРЕДЫ ДЛЯ ПУТЕШЕСТВЕННИКОВ.....	149
Наурызбаев Алиакбар Рустамович	
BINO VA INSHOOTLARNI BARPO ETISHDA PREFABRIKATSIYALASHGAN HAMDA MODULLI QURILISH TIZIMLARINI AQLLI BOSHQARUV ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	152
Solijonov Javoxirmirzo Obidjon o'g'li	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA AKSIYADORLIK TIJORAT BANKLARIDA KORPORATIV BOSHQARUVNI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	163
Saidaxmedova Aida Mirzayevna	
O'ZBEKISTONDA KO'CHAT YETISHTIRISHNING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI.....	169
Abdufarmonov Farrux Faxriddinovich	
O'ZBEKISTONDA EKSPORTGA YO'NALTIRILGAN QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI SIFATI VA XALQARO STANDARTLARGA MUVOFIQLIGI TAHLILI	174
Safarova Muxabbat Radjabovna	
TIJORAT BANKLARI DEPOZIT SIYOSATI VA DEPOZIT BAZASI DINAMIKASINING BANK LIKVIDLIGIGA TA'SIRI	178
Sulaymanov Samandarboy Adhambek o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ISLOMIY MOLIYANING BANK TIZIMIGA INTEGRATSIYASI: MUAMMOLAR, IMKONIYATLAR VA TRANSFORMATSIYA YO'NALISHLARI	186
Adilov Zuxriddin Marip o'g'li	
SAMARQAND VILOYATI SANOATINING HUDUDIIY TARKIBINI TAKOMILLASHTIRISHNING AYRIM MASALALARI.....	190
Uralov Eliboy Omonovich	

DIVERSIFIKATSIYALASHUV ASOSIDA QURILISH TARMOG'I RIVOJLANISHINI KO'P OMILLI BOG'LANISHLAR ASOSIDA MODELLASHTIRISH.....	194
<i>Yembergenova Aynur Aydosbaevna</i>	
ЩЕБЕНОЧНО-МАСТИЧНЫЙ АСФАЛЬТОБЕТОН В КИТАЕ: СОСТАВ, СВОЙСТВА, ИННОВАЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ.....	201
<i>Карабаев Абдужаббор Мелиевич, Занг Хайфей</i>	
TADBIRKORLIK FAOLIYATIDA SUBYEKTIV RISKNI SHAKLLANTIRUVCHI KOGNITIV OMILLAR VA ULARNI BOSHQARISH MEKANIZMLARI	205
<i>Abduxamid Abdumalikovich Bektemirov</i>	
HOMILADOR AYOLLAR UCHUN MAXSUS KIYIMLARNI LOYIHALASHDA ISTE'MOLCHILAR TALABLARINI O'RGANISH	211
<i>D.Sattarova, U.Vakhidova, D.Madiyarovna</i>	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA AHOLI DAROMADLARIGA TA'SIR ETUVCHI STATISTIK INDIKATORLAR TIZIMINING METODOLOGIK ASOSLARI VA ULARNING TAHLILYI IMKONIYATLARI	217
<i>Atayev Jaxongir Erkinovich</i>	
KICHIK BIZNES INVESTITSION KREDITLARINI TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN MOLIYALASHTIRISH.....	221
<i>M.O.Yuldoshova</i>	
HUDUDNING "YASHIL IQTISODIYOT" ASOSIDA RIVOJLANISHINI TADQIQ ETISH: KO'RSATKICHLAR TIZIMI VA BAHOLASH USULLARI	226
<i>Shomirzayev Abdug'affor Abdujabbor o'g'li</i>	
O'ZBEKISTONDA SUV XO'JALIGI TIZIMIDAGI QAYTA TIKLANUVCHI HAVZALAR	231
<i>To'rayev Rasul Nortojoyevich, Seytov Aybek Jumabayevich, Uteuliyev Niyatbay Uteuliyevich, Haydarova Roziya Davronovna</i>	
KORXONALAR IQTISODIY BARQARORLIGINING NAZARIY MODELLARI VA SINERGETIK YONDASHUV ASOSIDA BAHOLASH MEKANIZMLARI	236
<i>Iminova Nargizaxon Akramovna</i>	
TIJORAT BANKLARINING INVESTITSIYA SIYOSATI VA QIMMATLI QOG'OZLAR PORTFELINI BOSHQARISH STRATEGIYALARI	241
<i>Abduvaliyev Sanjar Abdurahmonovich</i>	
PAHTA VA MEVA-SABZAVOT YETISHTIRUVCHI FERMERLARDA TAVAKKALCHILIK XULQ-ATVORINING QIYOSIY TAHLILI: ISTIQBOL NAZARIYASI ASOSIDA.....	249
<i>Tadjiyev Abdusame Abduhamidovich</i>	
ФОРМИРОВАНИЕ МАРКЕТИНГОВОЙ СТРАТЕГИИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ.....	253
<i>Алиев Абдулазиз Исмаилович, Кахрамонова Азиза Шухрат кизи</i>	
QQS TIZIMI SAMARADORLIGINI XALQARO INDIKATORLAR ASOSIDA BAHOLASH	259
<i>Eshkarayev Bobir Chariyevich</i>	
QISHLOQ XO'JALIGIDA OZIYQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING INNOVATSION USULLARI	265
<i>Tadjimirzayev Anvar Abduvoxidovich, Batirova Raxima Abdujabborovna</i>	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKINI BOSHQARISH MEKANIZMINING AMALIY TAHLILLARI.....	273
<i>Hamroyev Sherzod Axtamovich</i>	
ПРОГНОЗИРОВАНИЕ ПОТРЕБИТЕЛЬСКОГО СПРОСА С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ МЕТОДОВ МАШИННОГО ОБУЧЕНИЯ В РОЗНИЧНОЙ ТОРГОВЛЕ УЗБЕКИСТАНА.....	280
<i>Тен Марина Владимировна</i>	
O'ZBEKISTON SANOATIDA MAHALLIYLASHTIRISH DASTURLARINING IMPORT O'RNINI BOSISHDAGI SAMARADORLIGI TAHLILI	287
<i>Sobitova Ra'no Solidjonovna</i>	

NEFT-GAZ LOYIHALARIDA DAVLAT VA INVESTOR MANFAATLARINI MUVOFIQLASHTIRISHNING FISKAL-BOJXONA MEXANIZMLARI.....	290
Mansurov Obid Zaynidinovich	
QURILISH KORXONALARI FAOLIYAT SAMARADORLIGINI BAHOLASH INSTRUMENTLARI	296
Yahyoyev To'liqin Ismatulla o'g'li	
QASHQADARYO VILOYATIDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA TRANSPORT INFRATUZILMASINING TA'SIRI.....	300
Jahongir Ruziboyevich Qosimov, Narzullayeva Charos	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELINING SEKTORLAR KESIMIDAGI RISKLARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	306
Norova Nozima Nabiyeвна	
AVTOMOBIL SANOATI KORXONALARIDA BREND STRATEGIYASINI BOSHQARISHNING ZAMONAVIY MODELLARI.....	312
Boboyev L Kadruxja Djuraxodjayeвich	
HUDUD EKSPORT SALOHİYATINI STATISTIK TADQIQ ETISHDA RCA INDEKSIDAN FOYDALANISH.....	318
Xurramov Ramazon Allayor o'g'li	
СОВРЕМЕННЫЕ КОНЦЕПЦИИ И ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ УПРАВЛЕНИЯ СТРАТЕГИЕЙ БРЕНДОВ В АВТОМОБИЛЬНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ	325
Бобоев Л Кадрухжа Джураходжаевич	
HUDUDLARDA UY-JOY QURILISHI JARAYONINI TASHKIL ETISHNING QONUNIYATLARI VA TAMOYILLARI.....	331
Usmanov Mirumar Abdulla o'g'li	
OYNALI FASAD TIZIMLARINI MONTAJ QILISHNING ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARI	339
Inamov Boxodir Nizamovich, Ozodxo'jayev G'aybulla Sherzodxo'ja o'g'li	
KLASSIK SHIFRLASH ALGORITMLARINING XUSUSIYATLARINI NEYRON TARMOQ ORQALI O'RGANISH.....	344
Davlatov Mirzo-Ulug'bek Bobir o'g'li, Allanov Orif Menglimuratovich, Turdibekov Baxtiyor Baxodir o'gli	
АЛГОРИТМ АДАПТАЦИИ ПАРАМЕТРОВ СИСТЕМ ИДЕНТИФИКАЦИИ ДИНАМИЧЕСКИХ ОБЪЕКТОВ.....	350
Сидиков Исамиддин Хакимович, Алимова Гулчехра Рахимжоновна, Ибрагимов Беғовот Шералиевич	
ELEKTRON HUKUMATNING BARQAROR RIVOJLANISHI: QOZOG'ISTON VA O'ZBEKISTON TAJRIBASINING QIYOSIY TAHLILI.....	355
Umarova Durdona Abdumannabovna	
UY-JOY FONDI BOSHQARUVINING TASHKILY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	360
Aminova Naima Umar qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT RIVOJI VA UNI TARTIBGA SOLISHDA MUVOZANATLI REGULYATIV SIYOSAT YURITISH.....	365
Davlatov Ulug'bek Baxodirovich	
HUDUDIY SANOAT ISHLAB CHIQRISHNI INNOVATSION RIVOJLANTIRISH TENDENSIYALARI	370
Avliyaqulov Xudoyberdi	
O'ZBEKISTONDA AHOLINI UY-JOY BILAN TA'MINLASH DASTURLARIDA MAVJUD MUAMMOLAR.....	374
Xannarov Komiljon Karimovich	
DAVLAT FUQAROLIK XIZMATINING JOZIBADORLIGINI OSHIRISH VA DAVLAT FUQAROLIK XIZMATCHILARINI MOTIVATSIYALASHGA OID TEXNOLOGIYALAR.....	380
Bekmurodov Navruz Ergashevich	

FORECASTING AND PROMISING DIRECTIONS OF INNOVATIVE INDUSTRIAL AND INVESTMENT DEVELOPMENT IN THE KASHKADARYA REGION.....	393
Sattorov Shohruh	
ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПЫТАТЕЛЬНЫХ ЛАБОРАТОРИЙ НА ОСНОВЕ РАСШИРЕННОЙ РИСК-ОРИЕНТИРОВАННОЙ МОДЕЛИ С ВЕСОВЫМИ КОЭФФИЦИЕНТАМИ.....	400
Загидуллина Карина Рафаиловна	
РОЛЬ ФИНАНСОВОЙ ГРАМОТНОСТИ В РАЗВИТИИ ЖЕНСКОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА.....	405
Viktoriya Kan	
HUDUDLARDA SANOAT MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQRISH JARAYONLARINI STATISTIK BAHOLASH.....	410
Nizomov Maxmud Minvarovich	
ЭФФЕКТИВНОСТЬ И ПРАКТИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ МЕТОДОЛОГИИ SWOT-АНАЛИЗА ПРИ ФОРМИРОВАНИИ КОРПОРАТИВНОЙ СТРАТЕГИИ.....	414
Махмудов Суннатжон Абдужаббор ўғли	
QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARI BOSHQARUVI STRATEGIYALARINI SAMARALI TASHKIL ETISH.....	419
Ubaydullayev Muhammadjon Abdusamad o'g'li	
TRANSFORMATSION YETAKCHILIK VA XODIMLARNING INNOVATSION XULQ-ATVORI: KORPORATIV TASHKILOTLARDA EMPIRIK TADQIQOT.....	423
Alimov Bobirjon	
EKSPORTBOP QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI QIYMAT ZANJIRIDA LOGISTIKA XARAJATLARINI OPTIMALLASHTIRISHNING IQTISODIY MEXANIZMLARI.....	432
Toxirov Shodibek Jo'ra o'g'li, G.M.Abdulxayeva	
ELEKTRON SAVDODA YASHIRIN IQTISODIY FAOLIYATNI QISQARTIRISHDA MOLIVAVIY NAZORAT MEXANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH.....	437
Iskandarova Munisa Hasan qizi	
MAMLAKAT INNOVATSION FAOLLIGIGA TA'SIR ETUVCHI ASOSIY OMILLARNING NAZARIY VA USLUBIY TAHLILI.....	441
Azimov Bobir Fattohevich	

MAMLAKAT INNOVATSION FAOLLIGIGA TA'SIR ETUVCHI ASOSIY OMILLARNING NAZARIY VA USLUBIY TAHLILI

Azimov Bobir Fattohevich

Buxoro davlat texnika universiteti

Iqtisodiyot va menejment kafedrası professori, i.f.n.

E-mail: bobir-azimov@mail.ru

Annotatsiya. Ushbu maqolada milliy innovatsion tizim rivojlanishiga ta'sir etuvchi makroiqtisodiy, institutsional, ijtimoiy, siyosiy va xalqaro omillar tahlil qilinadi. Maqolada mamlakat innovatsion salohiyatini belgilovchi asosiy determinantlar, jumladan, ilmiy-tadqiqotlarga investitsiyalar, institutsional siyosat, bilimlar zaxirasi, sanoat klasterlari, universitetlar bilan hamkorlik, davlatning innovatsion siyosati, infratuzilma va inson kapitali kabi omillar yoritilgan. Shuningdek, turli daromad toifasidagi mamlakatlar uchun innovatsion samaradorlikka ta'sir qiluvchi omillarning farqlari ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: milliy innovatsion tizim, innovatsion faollik, institutsional omillar, davlat innovatsion siyosati, inson kapitali, infratuzilma, ilmiy-tadqiqot investitsiyalari.

Abstract. This article analyzes macroeconomic, institutional, social, political, and international factors influencing the development of the national innovation system. The study examines key determinants shaping a country's innovation potential, including investments in research and development, institutional policy, knowledge base, industrial clusters, university collaboration, state innovation policy, infrastructure, and human capital. In addition, differences in factors affecting innovation efficiency across countries with different income levels are explored.

Keywords: national innovation system, innovation activity, institutional factors, state innovation policy, human capital, infrastructure, research and development investment.

Аннотация. В данной статье анализируются макроэкономические, институциональные, социальные, политические и международные факторы, влияющие на развитие национальной инновационной системы. Рассмотрены основные детерминанты, определяющие инновационный потенциал страны, включая инвестиции в научные исследования, институциональную политику, накопление знаний, промышленные кластеры, сотрудничество с университетами, государственную инновационную политику, инфраструктуру и человеческий капитал. Также проанализированы различия факторов, влияющих на инновационную эффективность в странах с различным уровнем дохода.

Ключевые слова: национальная инновационная система, инновационная активность, институциональные факторы, государственная инновационная политика, человеческий капитал, инфраструктура, инвестиции в научные исследования.

KIRISH

Mamlakatda innovatsion jarayonlarning institutsional asoslarini yanada mustahkamlash, innovatsiya subyektlari o'rtasidagi hamkorlik mexanizmlarini takomillashtirish va bu boradagi ilmiy tadqiqotlarni kengaytirish dolzarb vazifa sifatida namoyon bo'lmoqda. Mazkur masalaning chuqur o'rganilishi milliy innovatsion tizimning samaradorligini oshirishga hamda iqtisodiy o'sishning sifat ko'rsatkichlarini yaxshilashga xizmat qiladi.

Shunga qaramay, mamlakatimiz sharoitida milliy innovatsion tizimni shakllantirish va uni izchil rivojlantirishga ta'sir ko'rsatuvchi omillar majmuasining ilmiy jihatdan yetarli darajada o'rganilmagani kuzatiladi. Xususan, ushbu omillarning mazmuni, ularning o'zaro ta'siri hamda tizim ichidagi funksional bog'liqliklari chuqur tahlil qilinishga muhtojdir.

Amaldagi ilmiy izlanishlarda milliy innovatsion tizim elementlarining o'zaro integratsiyalashuv mexanizmlarining yetarli darajada asoslanmaganligi mavjud bo'shliqni to'ldirish zaruratini yuzaga keltirmoqda.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Milliy innovatsion tizimning rivojlanish dinamikasi va xarakteriga bevosita ta'sir ko'rsatadigan ijtimoiy, siyosiy, madaniy va xalqaro omillarning umumiylikini hisobga olish zarurligi A.V. Brijanning avtoreferatida keltiriladi.

Erqian Zhuning dissertatsiyasida Iqtisodiy hamkorlik va taraqqiyot tashkilotiga a'zo bo'lgan o'n yettita mamlakatning 1973–1996-yillar oralig'idagi ma'lumotlari asosida shuni aniqladiki, mamlakatning innovatsion salohiyati (olingan patentlar soni bilan o'lchanadi) ilmiy-tadqiqotlarga investitsiyalar, institutsional siyosatni tanlash, bilimlar zaxirasi, sanoat klasterlari va universitetlarga yo'naltirilgan ilmiy-tadqiqot investitsiyalariga bog'liq ekanligi misol sifatida keltiriladi.

T.N. Kashitsina mintaqaviy innovatsion tizimni rivojlantirishning asosiy omillari sifatida moliyaviy, huquqiy, ishlab chiqarish va texnologik, axborot, ekspert-konsalting hamda kadrlar omillarini belgilagan.

R.R. Baxtievning tadqiqotlarida hududiy innovatsion tizimni boshqarish sifatini ta'minlash shartlari sifatida quyidagilar aniqlangan: resurslar, innovatsion texnologiyalar, uskunalar, standartlashtirish, sertifikatlashtirish va metrologiya, ijro mexanizmlari hamda kuchaytiruvchi omillar. Innovatsion faollikka shart-sharoitlarning ta'sir darajasini aniqlash maqsadida olib borilgan juft korrelyatsiya tahlili natijalariga ko'ra, sotilgan innovatsion mahsulotlar hajmiga maksimal ijobiy ta'sir ko'rsatadigan eng muhim omil kapital intensivligi ekanligi aniqlangan (eng yuqori korrelyatsiya koeffitsiyentlari bilan tasdiqlangan: $r = 0,9728; 0,9562; 0,9468$). Ta'sir ko'rsatish darajasi bo'yicha ikkinchi o'rinda moddiy iste'mol ($r = 0,8891; 0,8875; 0,8866$), undan keyin esa ish haqi intensivligi turishi ham aniqlangan.

Y.E. Aliev "Innovatsion iqtisodiyot" nomli o'quv qo'llanmasida innovatsion faoliyatning rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar sifatida iqtisodiy, texnik-texnologik, tashkiliy, ijtimoiy-huquqiy va ekologik omillarni ajratib ko'rsatadi.

M.S. Ashurov va K.I. Kurpayanidi kabi mualliflar korxonalar innovatsion faolligini cheklovchi asosiy iqtisodiy omillar sifatida quyidagilarni qayd etadi: innovatsion salohiyatning pastligi; ilmiy tashkilotlar va oliy ta'lim muassasalari o'rtasidagi aloqalarning sustligi; ta'lim, fan va ishlab chiqarish integratsiyasining yetarli darajada ta'minlanmaganligi; ushbu faoliyat turini kengaytirish uchun o'z mablag'larining yetishmasligi; innovatsiyalar narxining yuqoriligi; iqtisodiy tavakkalchiliklarning yuqoriligi va o'zini oqlash muddatining uzoqligi; innovatsiya sohasida axborot shaffofligining pastligi; yangi texnologiyalar va printsipliy yangi mahsulotlar uchun bozorlarning yetishmasligi; xususiy investorlar va kredit tashkilotlari uchun yuqori daromad keltiruvchi investitsiya obyektlari to'g'risida ma'lumotlarning yetarli emasligi; ilm-fan sohasida boshqaruv tizimini takomillashtirish zarurligi; ilmiy faoliyatni moliyalashtirish tizimining yetarli darajada rivojlanmaganligi hamda moliyalashtirish manbalarini diversifikatsiyalash zarurati; zamonaviy axborot muhitining shakllantirilmaganligi; kichik innovatsion tadbirkorlik rivojlanish darajasining pastligi; aholi va tadbirkorlarning innovatsion madaniyatining pastligi.

A.V. Brijanning dissertatsiyasi avtoreferatida qator mamlakatlarda milliy innovatsion tizimning yuqori samaradorligiga ta'sir etuvchi asosiy omillar sifatida quyidagilar keltiriladi: yuqori texnologiyali mahsulotlarga to'lov qobiliyatiga ega talabni shakllantiruvchi milliy innovatsion tizimning rivojlangan funksional tuzilmasi; ilmiy-tadqiqot ishlarini ishlab chiqaruvchilar va iste'molchilar o'rtasida vositachilik institutlarining mavjudligi; davlatning izchil innovatsion siyosati.

Innovatsion rivojlanish innovatsion muhitni tashkil etuvchi bir qator omillar — davlat organlari, sanoat kapitali, moliyaviy kapital, fan yoki intellektual kapital — mavjud bo'lgandagina va ularning o'zaro samarali ta'siri natijasida yuzaga kelishi mumkinligi D. Lederman, W.F. Maloney, M. Gittleman va E. Wolff tadqiqotlarida asoslab berilgan.

M. Gittleman va E. Wolff ilmiy-tadqiqot ishlari intensivligi rivojlangan mamlakatlarda Yalpi ichki mahsulot o'sishi bilan ijobiy bog'liqligini aniqlagan, bu esa ilmiy-tadqiqot va ishlanmalar ilg'or texnologiyalarga ega mamlakatlar uchun muhim ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatadi.

Inson kapitali, ilmiy-tadqiqotlar, infratuzilma va biznesning murakkabligi mamlakatlarning innovatsion samaradorligini belgilovchi asosiy ustunlardir. O'zgaruvchilar darajasidagi tahlillarga ko'ra, innovatsiyalar bilan bog'liqlik va bilimlarni o'zlashtirish, ilmiy-tadqiqot va ishlanmalar hamda infratuzilma (jismoniy va raqamli) eng muhim bashoratlovchi omillar hisoblanadi.

Ilmiy-tadqiqot ishlarini rag'batlantirish uchun inson kapitalining yetishmasligi past va o'rta daromadli mamlakatlarda innovatsion rivojlanishga to'siq qiluvchi asosiy muammo hisoblanadi. Shu bilan birga, ilmiy-tadqiqot faoliyati uchun inson kapitali ham, innovatsiyalar bilan bog'liqlik ham o'rtadan yuqori daromadli mamlakatlarda muhim ahamiyat kasb etadi, innovatsion aloqalar esa hatto yuqori daromadli mamlakatlar uchun ham dolzarb muammo bo'lib qolmoqda.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, innovatsiyalar ko'rsatkichlari mamlakatning iqtisodiy o'sishini bashorat qiladi. Innovatsiyalar samaradorligi darajasi va uning determinantlari mamlakatlarning daromad darajasiga qarab farq qiladi.

Shunga ko'ra, turli daromad toifalaridagi mamlakatlar va firmalar o'zlarining siyosat yo'nalishlarida innovatsiyalar samaradorligiga to'sqinlik qiluvchi tegishli to'siqlarni bartaraf etishga ustuvor ahamiyat berishlari lozim.

Tadqiqot mamlakatlar kesimida innovatsiyalar determinantlarini tushunish miqyosini kengaytirdi va har bir toifadagi mamlakatlar uchun eng muhim omillarni aniqlab berdi.

Keyingi empirik qiyosiy tadqiqotlar norasmiy institutlar va milliy madaniyatni qo'shimcha hal qiluvchi omillar sifatida kiritish, shuningdek, daromad toifalari bo'yicha sektorlarni aniqlash orqali amalga oshirilishi mumkin.

TAHLIL VA NATIJALAR

Mamlakatning innovatsion faolligi zamonaviy iqtisodiy rivojlanishning eng muhim omillaridan biri hisoblanadi. Innovatsiyalar iqtisodiyotning tarkibiy jihatdan yangilanishini ta'minlab, ishlab chiqarish samaradorligini oshiradi, yangi ish o'rinlarini yaratadi va xalqaro bozorlarda raqobatbardoshlikni kuchaytiradi. Shu sababli innovatsion rivojlanish jarayonini chuqur ilmiy tahlil qilish va unga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Nazariy jihatdan innovatsion faollik innovatsion iqtisodiyot doirasida keng o'rganiladi. Ushbu yondashuvga ko'ra, innovatsiyalar iqtisodiy o'sishning asosiy drayveri bo'lib, u yangi texnologiyalarni joriy etish, mahsulot va xizmatlarni yangilash orqali amalga oshadi. Joseph Schumpeter innovatsiyani iqtisodiy tizimning "harakatlantiruvchi kuchi" sifatida talqin qilib, tadbirkorlik faoliyati orqali yangi kombinatsiyalarni yaratish muhimligini ta'kidlagan. Shuningdek, milliy innovatsion tizim konsepsiyasi davlat, xususiy sektor va ilmiy muassasalar o'rtasidagi o'zaro aloqalar samaradorligini innovatsion rivojlanishning asosiy sharti sifatida ko'rsatadi.

Innovatsion faollikka ta'sir etuvchi omillarni bir necha guruhlariga ajratish mumkin. Birinchidan, makroiqtisodiy omillar muhim rol o'ynaydi. Barqaror iqtisodiy o'sish, past inflyatsiya darajasi va rivojlangan moliya bozorlari innovatsiyalarni rag'batlantiradi. Masalan, Singapur iqtisodiy barqarorlik va ochiq bozor siyosati orqali yuqori innovatsion ko'rsatkichlarga erishgan. Ikkinchidan, institutsional omillar, jumladan, huquqiy tizimning mustahkamligi, intellektual mulk huquqlarining himoyasi va davlat siyosatining izchilligi innovatsion faoliyatni qo'llab-quvvatlaydi. Bu borada Finland tajribasi alohida e'tiborga loyiq bo'lib, u yerda davlat va xususiy sektor hamkorligi yuqori darajada rivojlangan.

Uchinchidan, inson kapitali innovatsion rivojlanishning asosiy resursidir. Ta'lim tizimi sifati, ilmiy salohiyat va malakali kadrlar mavjudligi yangi bilim va texnologiyalar yaratilishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. South Korea misolida ko'rish mumkinki, ta'lim va ilm-fanga katta investitsiyalar innovatsion yetakchilikka olib keladi. To'rtinchidan, moliyaviy-iqtisodiy omillar, xususan, ilmiy-tadqiqotlarga ajratiladigan mablag'lar, venchur kapital va soliq imtiyozlari innovatsion loyihalarni amalga oshirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega. United Statesda rivojlangan venchur kapital bozori startaplar va yangi texnologiyalar rivojiga kuchli turtki beradi.

Bundan tashqari, innovatsion infratuzilma va ekotizim ham muhim ahamiyatga ega. Texnoparklar, biznes inkubatorlar, ilmiy markazlar va raqamli infratuzilma innovatsion g'oyalarni tijoratlashtirish imkonini kengaytiradi. Xalqaro omillar ham e'tibordan chetda qolmaydi: global integratsiya, xorijiy investitsiyalar va texnologiyalar transferi innovatsion rivojlanishni jadallashtiradi.

Uslubiy jihatdan innovatsion faollikni baholashda turli ilmiy yondashuvlar qo'llaniladi. Qiyosiy tahlil mamlakatlar o'rtasidagi farqlarni aniqlashga yordam bersa, ekonometrik modellar turli omillarning ta'sir darajasini miqdoriy jihatdan baholash imkonini beradi. Shuningdek, kompozit indekslar, jumladan Global Innovation Index, innovatsion rivojlanish darajasini kompleks baholashda keng qo'llaniladi.

Yuqoridagi tahlillar shuni ko'rsatadiki, innovatsion faollik ko'p omilli murakkab jarayon bo'lib, uning samaradorligi davlat siyosati, iqtisodiy muhit, inson kapitali va institutsional tizimning uyg'un rivojlanishiga bog'liq. Xususan, O'zbekiston sharoitida innovatsion rivojlanishni jadallashtirish uchun ilmiy-tadqiqot faoliyatini qo'llab-quvvatlash, ta'lim tizimini takomillashtirish, venchur moliyalashtirishni rivojlantirish va xalqaro hamkorlikni kengaytirish ustuvor vazifalar sifatida namoyon bo'ladi.

Bizningcha, innovatsion tizim samarali faoliyatiga ta'sir etuvchi omillarning soni juda ko'p ekanligini inobatga olgan holda ularni shaxsiy kuzatuvlarimizdan kelib chiqib yettita asosiy guruhga bo'lib o'rganishni tavsiya qilamiz:

1. huquqiy-institutsional qo'llab-quvvatlash omillari;
2. moliyaviy-iqtisodiy qo'llab-quvvatlash omillari;

3. texnik-texnologik qo'llab-quvvatlash omillari;
4. axborot bilan ta'minlash omillari;
5. integratsion qo'llab-quvvatlash omillari;
6. ta'lim va yuqori malakali kadrlar bilan ta'minlash omillari;
7. sotish-xaridni qo'llab-quvvatlash omillari.

Iqtisodiyotni modernizatsiyalash jarayonlari va davlatning strategik islohotlari natijalarini o'rganish maqsadida keng doiradagi metodologik tahlilni amalga oshirishda turli metodlardan foydalanish katta ahamiyatga ega. Bizning fikrimizcha, hozirgi vaqtda innovatsion tizimni rivojlantirishni baholashning universal va moslashuvchan metodologiyasi mavjud emas. Shu sababli innovatsion tizimning rivojlanish darajasini va unga ta'sir etuvchi omillarni baholash metodologiyasini ishlab chiqish zarurati yanada ortmoqda. Bu esa nafaqat uning rivojlanish darajasini har tomonlama o'rganish, balki uni kengroq sohalarda qo'llash imkonini ham beradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Yuqoridagi nazariy va uslubiy tahlillar shuni ko'rsatadiki, mamlakat innovatsion faolligi ko'p qirrali va murakkab jarayon bo'lib, u turli omillarning o'zaro uyg'un ta'siri natijasida shakllanadi. Xususan, makroiqtisodiy barqarorlik, institutsional muhitning rivojlanganligi, inson kapitali sifati hamda moliyaviy resurslarning yetariligi innovatsion rivojlanishning asosiy determinantlari hisoblanadi. Joseph Schumpeter ta'kidlaganidek, innovatsiyalar iqtisodiy o'sishning harakatlantiruvchi kuchi bo'lib, ular samarali boshqaruv va qo'llab-quvvatlash mexanizmlari orqali yuzaga chiqadi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, rivojlangan mamlakatlar tajribasida davlat, ilm-fan va biznes o'rtasidagi integratsiya yuqori darajada yo'lga qo'yilgan bo'lib, bu innovatsion tizim samaradorligini oshiradi. Masalan, South Korea va Finlandda ilmiy-tadqiqotlarga katta investitsiyalar hamda ta'lim tizimining rivojlanganligi innovatsion yetakchilikni ta'minlagan. Shu bilan birga, Singapore tajribasi innovatsion siyosatning izchil va maqsadli olib borilishi muhim ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatadi.

Uslubiy jihatdan esa innovatsion faollikni baholashda kompleks yondashuvlardan foydalanish zarurligi aniqlandi. Qiyosiy tahlil, ekonometrik modellar va xalqaro indekslar orqali omillarning ta'sir darajasini aniqlash hamda asoslangan qarorlar qabul qilish imkoniyati yaratiladi. Innovatsion faollikni oshirish uchun davlat tomonidan tizimli va uzoq muddatli strategiya ishlab chiqilishi, ilmiy-tadqiqot faoliyatini moliyalashtirishni kengaytirish, inson kapitalini rivojlantirish hamda innovatsion infratuzilmani takomillashtirish muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, O'zbekiston sharoitida milliy innovatsion tizimni rivojlantirish orqali iqtisodiy raqobatbardoshlikni oshirish va barqaror o'sishni ta'minlash mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. World Intellectual Property Organization. (2024). Global Innovation Index 2024: Innovation in the Face of Uncertainty. WIPO.
2. World Intellectual Property Organization. (2023). Global Innovation Index 2023. WIPO.
3. World Bank. (2022). World Development Report 2022: Finance for an Equitable Recovery. World Bank Publications.
4. OECD. (2023). OECD Science, Technology and Innovation Outlook 2023. OECD Publishing.
5. OECD. (2021). OECD Science, Technology and Innovation Outlook 2021. OECD Publishing.
6. UNESCO. (2021). UNESCO Science Report: The Race Against Time for Smarter Development. UNESCO Publishing.
7. United Nations. (2022). World Economic Situation and Prospects 2022. United Nations.
8. Philippe Aghion, Céline Antonin, & Simon Bunel. (2021). The Power of Creative Destruction: Economic Upheaval and the Wealth of Nations. Harvard University Press.
9. Xavier Cirera, & William F. Maloney. (2020). The Innovation Paradox: Developing-Country Capabilities and the Unrealized Promise of Technological Catch-up. World Bank.
10. European Commission. (2023). European Innovation Scoreboard 2023. European Commission.
11. Asian Development Bank. (2021). Asian Economic Integration Report 2021: Making Digital Platforms Work for Asia and the Pacific. ADB.
12. International Monetary Fund. (2022). World Economic Outlook: Countering the Cost-of-Living Crisis. IMF.

muhandislik

& iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100